

ישיבת הקיבוץ הדתי – עין צורים

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא – דף מספר 3

בס"ד, ז' במרחשוון תשס"ג.

הגדרת אונס בסוגיית הגמרא צג

א. הגדרות יסוד

1. סמכו על פי המכילתא דר"י שלמדנו בשיעור הקודם – מה יסוד ההבחנה בין גניבה ובין מת ונשבר וכו'?
2. עיין ב"מ צד: "נושא שכר והשוכר... לא כל שכן". מהן ההגדרות בסוגייה זו?
3. שים לב לטרמינולוגיה במשנה ובתוספתא ביחס למקרי מת, טריפה וכו'.

ב. הסוגייה

1. עיין בסוגייה צג. "ההוא רעיא... ומצלין ליה".
2. שימו לב למבנה הסוגייה, לדוברים השונים, וליחס בין היחידות השונות.
3. המחלוקת בסוגייה:
 - לטובת מי נוטות כל הראיות?
 - האם יש קשר לנתון זה ולעובדה שהשיטות החולקות נוסחו במקרי דין שבאו לפני החכמים?
4. שיטת רבה:
 - מהו הגדרת אונס לשיטתו?
 - איזו רמת שמירה נדרשת משומר שכר? האם נדרש ממנו רמת שמירה מעבר למה שנדרש משומר חנם?
 - מהו, אפוא, לשיטתו יסוד ההבחנה בין שומרים אלו? מה מפורש בסוגייה?
 - לשיטת רבה, מה יסוד ההבחנה בפסוקים בין גניבה ובין מת וכו'? כיצד הוא קורא את הפסוקים?
 - השווה את שמות כ"ב, יא-יב עם בראשית ל"א, לח. האם יש יסוד בפסוקים לטענת רבה על יעקב כתקדים מחייב של דיני שומרים?
5. שים לב למחייב של שומר שכר לשיטת רב חסדא ורבה בר רב הונא, עיין ברש"י ד"ה להכי. האם לדעתם שומר שכר מחויב ברמת שמירה גבוהה יותר מש"ח? עיין בתד"ה איבעי לך (להרחבה – תד"ה אי הכי).
6. עיין ברמב"ם הלכות שכירות פ"א הל' א-ג; פ"ג הל' א-ב. השווה בין הטרמינולוגיה של הרמב"ם ובין האמור ביחידה א'.

ג. גניבה באונס ורמת השמירה הנדרשת מש"ש

1. ירושלמי שבועות פ"ח ה"א, עמ' 1371, "ר' אבהו בשם ר' יוחנן... הציל חייב".
2. שאילתות דרב אחאי, שאילתא כ' במה' מירסקי עמ' קל.
3. ב"ק נז. תד"ה כגון; ב"מ מב. תד"ה אמר שמואל.
4. ב"מ מב. חידושי הרמב"ן ד"ה כספים.